

10.6.2013

Dnr 1678/4/12

Beslutsfattare: Biträdande justitieombudsman Jussi Pajuoja

Föredragande: Referendarieråd Juha Niemelä

BEHANDLING AV ARBETARSKYDDSÄRENDE

1 KLAGOMÅLET

Klaganden kritiserar i sitt brev 11.4.2012 Sydvästra Finlands regionförvaltningsverks ansvarsområde för arbetarskydd och inspektör A för förfarandet i hennes arbetarskyddsärende.

Klaganden berättar i sin skrivelse att hon arbetat som vårdchef för arbetsgivare B. Hon berättar att hon under hösten utsattes för väldigt mycket arbetspress och att hon därför blev sjukskriven för en vecka.

När klaganden återvände till arbetsplatsen fick hon ett kyligt mottagande och dessutom en skriftlig varning. Klaganden berättar att hon i december 2010 och i januari 2011 per telefon och mail kontaktade inspektör A med anledning av bemötandet. Hon berättar att hon slutligen inte orkade mera och blev sjukledig 31.1.2011.

Klaganden berättar att det vid samma tid i lokaltidningen fanns en artikel om att arbetsgivare B hade tagit kontakt med arbetarskyddsmyndigheten om att en arbetarskyddsutredning skulle göras gällande en högre tjänsteman. Klaganden berättar att hon försökte få kontakt med inspektör A för säga åt honom att det faktiskt var hon som först tagit kontakt med honom, dvs. med ansvarsområdet för arbetarskydd. Detta hade han helt nonchalerat och nämnde inte heller i sin inspektionsberättelse att klaganden tagit kontakt med honom.

Klaganden berättar att hon efter att i många repriser försökt kontakta inspektör A först i slutet av juni 2011 fick honom att be B om en utredning. Klaganden uppger att B:s utredning endast bestod av svar som var skrivna av B:s jurist och att ingen i ett enda skede frågat henne om vad hon anser att har varit trakasserande.

Klaganden berättar att hon gav sin egen syn på saken i ett svar 26.9.2011. Hon uppger att ingenting hände därefter. Slutligen kontaktade klaganden A:s chef i Åbo. Hon fick svaret att ärendet skulle övertas av Åbo. Ansvarsområdets jurist meddelade slutligen att ärendet hade blivit ett "enskilt ärende" som regionförvaltningsverket inte sköter, och att det hela bara var en konflikt mellan klaganden och hennes arbetsgivare.

Klaganden är missnöjd med det sätt på vilket ärendet, som gällde trakasserier mot henne på arbetsplatsen, blivit skött. Hon berättar att hon dessutom blivit uppsagd från sin tjänst och att ärendet nu ligger i förvaltningsdomstolen.

- - -

AVGÖRANDE

3.1

Arbeterskyddsmyndigheternas syn på saken

Ansvarsområdets utredning

Sydvästra Finlands regionförvaltningsverks ansvarsområde för arbetarskydd meddelar i sin utredning att det gett inspektör A tillfälle att inkomma med en utredning i ärendet. Enligt vad ansvarsområdet uppger har han dock inte gett någon skriftlig utredning utan han har i stället kommenterat ärendet muntligen. Dessutom har A per e-post kommenterat ansvarsområdets utredning.

Ansvarsområdet hänvisar till sitt yttrande 27.2.2012 till klaganden, där det enligt sin uppfattning redan delvis bemött också den kritik som klaganden framför i sitt klagomål. Enligt ansvarsområdet har det i ärendet närmast varit fråga om en arbetsrättslig tvist som kan avgöras genom ett domstolsbeslut.

Dessutom konstaterar ansvarsområdet att varken ansvarsområdet eller inspektör A har informerat åländska massmediala om situationen på B. Ansvarsområdet vet över huvud taget inte hur ärendet kommit ut i offentligheten.

Enligt ansvarsområdet ska anmälarens namn hemlighållas när det gäller arbetarskyddsärenden, om inte anmälaren ger sitt samtycke till att namnet offentliggörs. Ansvarsområdet konstaterar att klaganden gav sitt samtycke först i slutet av maj 2011, då hon på nytt skrev till arbetarskyddsmyndigheten.

Ansvarsområdet anser att A också i övrigt behandlat klagandens anmälan på det sätt som ministeriets anvisningar förutsätter. Inspektör A har dock enligt ansvarsområdet inte upprättat någon inspektionsberättelse över sina utredningar av B:s verksamhet under tiden 29.6–26.9.2011. Ansvarsområdet uppger att det med anledning av försummelsen överväger att vidta tjänstemannarättsliga åtgärder mot A.

Ansvarsområdet medger dessutom att det för sin del, snabbare än vad som skedde (27.2.2012) borde ha besvarat den skrivelse som klaganden 19.10.2011 riktade till ansvarsområdet. Till denna del hänvisar ansvarsområdet till att det borde ha rekvirerat handlingarna i ärendet från Mariehamn. Ansvarsområdet meddelar att det kommer att utveckla kommunikationen och dokumenthanteringen mellan huvudkontoret i Åbo och verksamhetsstället i Mariehamn.

Inspektör A framhåller för sin del att varken ansvarsområdet eller han själv personligen tagit parti för eller emot klaganden i detta ärende. A uppger att han överfört ärendet till ansvarsområdet på grund av att han i egenskap av inspektör inte kunde avgöra ärendet, som med avseende på många frågor sannolikt skulle avgöras i domstol. Han uppger vidare att det samtidigt också pågick förhandlingar mellan parterna.

Ministeriets yttrande

Social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning förenar sig i sitt yttrande till stor del om det som ansvarsområdet framför i sin utredning. I fråga om behandlingstiden konstaterar arbetarskyddsavdelningen att den med regionförvaltningsverket kommit överens vissa om målsättningar när det gäller behandlingstiderna. Övervakningsåtgärder när det gäller trakasserier och annat osakligt bemötande på en arbetsplats ska sålunda vidtas inom en månad från

det att ärendet blivit anhängigt eller efter att ansvarsområdet har fått det material som det behöver. Arbetarskyddsavdelningen påpekar det faktum att A inspekterade B 24.2.2011 och att inspektionsberättelsen blev klar 7.6.2011.

3.2

Bedömning av ärendet

Jag har tagit del av klagandens skrivelser och av arbetarskyddsmyndigheternas utredningar.

Enligt den utredning som jag fått hade klaganden sålunda kontaktat arbetarskyddets ansvarsområde vid årsskiftet 2010–2011. Dessa kontakter hade dock inte uttryckligen behandlats i samband med ansvarsområdets inspektioner av B i januari-februari 2011. I den inspektionsberättelse som inspektör A 7.6.2011 upprättade över besöken nämns det att arbetsgivaren uppgivit att atmosfären på arbetsplatsen var dålig. Enligt berättelsen hade varken ansvarsområdet eller arbetsgivaren fått någon skriftlig anmälan om trakasserier eller osakligt bemötande. I berättelsen konstateras det dock att vårdchefen gjort en anmälan som skulle behandlas separat. Med detta avses, såvitt jag kan se, den skriftliga arbetarskyddsanmälan som klaganden sände till ansvarsområdet i slutet av maj 2011.

Klaganden hade sålunda enligt den utredning som jag fått inte tidigare sänt någon sådan skriftlig anmälan till ansvarsområdet, utan i stället kontaktat inspektör A t.ex. per telefon. Man hade diskuterat bl.a. den varning som klaganden fått. I det avseendet hade ansvarsområdet dock små befogenheter. Ansvarsområdets åtgärder med anledning av de första gångerna som det blev kontaktat av klaganden kan inte anses ha varit felaktiga.

Av klagandens skrivelse kan man dock dra den slutsatsen att hon redan då starkt upplevde att hon blivit orättvist behandlad. Samtalen mellan klaganden och inspektör A ledde emellertid inte till att klaganden redan i det skedet uttryckligen fick rådet att upprätta en skriftlig arbetarskyddsanmälan.

Ansvarsområdet har således i varje fall under inspektionen av B i början av 2011 behandlat frågan om atmosfären på arbetsplatsen och dessutom sommaren 2011 utrett frågan om att klaganden ansåg sig ha blivit osakligt bemött.

Inspektör A tillställde nämligen B i slutet av juni en begäran om utredning med 13 frågor. B besvarade på frågorna och klaganden inom dessutom med ett genmäle i slutet av september 2011.

Därefter frågade klaganden i oktober och november 2011 hur hennes ärende framskred. Ansvarsområdets jurist meddelade henne slutligen i december att han fått ärendet för behandling.

Enligt ansvarsområdet borde A ha upprättat berättelsen redan i oktober 2011. I sin skrivelse till ansvarsområdet med anledning av klagomålet meddelar A att han överfört ärendet till ansvarsområdets jurist, eftersom många frågor fortfarande var olösta och ärendet var tidskrävande samt eftersom ärendet enligt hans åsikt inte kunde avgöras av en inspektör.

Ansvarsområdet har dock enligt min uppfattning tagit upp ärendet till behandling och avgjort det med sitt yttrande till klaganden 27.2.2012. Ansvarsområdet hade t.o.m. meddelat att behandlingen var avslutad för dess vidkommande.

Med beaktande av detta kan man givetvis ställa frågan vilken betydelse det hade i ärendet, med avseende på förordnandet i ansvarsområdets yttrande, att A hade ålagts att upprätta en inspektionsberättelse. Enligt min åsikt skulle A inte längre kunnat fortsätta behandla klagan-

dens ärende. Enligt vad ansvarsområdet 17.5.2013 meddelade mig hade A inte upprättat någon inspektionsberättelse över de åtgärder som han vidtog sommaren 2011.

Då jag efteråt granskar ärendet, dels hur det framskridit och dels från klagandens synpunkt, kan jag konstatera att ansvarsområdet inte agerat på bästa möjliga sätt. Enligt min åsikt borde ansvarsområdet tydligare ha fattat ett internt beslut om att behandlingen av ärendet överförs till Åbo och där till juristen. I detta sammanhang skulle det också ha varit viktigt att ansvarsområdet på eget initiativ hade informerat klaganden om behandlingssituationen.

Det förblir enligt min åsikt i någon mån oklart hur den interna process förlöpte som ledde till att klagandens ärende slutligen överfördes till juristen för behandling. Det förefaller som om behandlingen av ärendet stannade upp efter de utredningar som inspektör A inhämtade och återupptogs först efter att klaganden tillskrevit A:s chef om saken. Enligt min uppfattning skulle det snarare ha varit förenligt med god förvaltning att A, t.ex. efter att ha gjort bedömningen att han inte kunde avgöra ärendet, i varje fall hade upprättat en inspektionsberättelse med en redogörelse för sina utredningar och iakttagelser och därefter överfört ärendet till ansvarsområdets jurist för fortsatt behandling. På så sätt skulle de utredningar som gjorts i ärendet ha blivit registrerade och dokumenterade redan i det skedet av behandlingen.

Jag anser vidare att också ansvarsområdet borde ha förutsatt att A skriver ner sina inspektionsiakttagelser i berättelseform innan ärendet avgjordes. Enligt min uppfattning hade ansvarsområdet visserligen i sin bedömning beaktat den utredning som A inhämtat.

Vad beträffar avgörandet i ärendet anser jag att ansvarsområdet behandlat ärendet från innehållslig synpunkt och även avgjort det inom ramen för sina befogenheter och sin prövningsrätt. Ärendet innefattade enligt mitt förmenande ett antal arbetsrättsliga tvistefrågor som det ankom på domstol att avgöra. Klaganden har själv berättat att hennes uppsägningsärende behandlats i domstol.

Som jag konstaterar ovan hade ansvarsområdet inte krävt att A upprättade en inspektionsberättelse innan det avgjorde ärendet. En inspektionsberättelse som upprättas efter att ärendet slutbehandlats har enligt min åsikt mervärde endast som en dokumentation av de inspektionsåtgärder som vidtagits. Från klagandens synpunkt har en i efterhand upprättad inspektionsberättelse däremot ingen avgörande betydelse.

Men då ansvarsområdet 27.2.2012 uttryckligen ålagt A att upprätta en berättelse borde han ha gjort detta. Vidare anser jag att ansvarsområdet också borde ha sett till att A faktiskt upprättade berättelsen. Denna sin skyldighet hade ansvarsområdet försummat, trots att det redan i augusti 2012 hade fått veta att A inte hade upprättat någon berättelse. Ansvarsområdet hade inte heller därefter sett till att berättelsen färdigställdes.

Slutligen konstaterar jag att den utredning som inkommit till mig inte ger anledning att misstänka att publiceringen av arbetarskyddsärendet i lokala media var en följd av ansvarsområdets agerande.

4

SAMMANFATTNING OCH ÅTGÄRDER

På de grunder som jag närmare beskriver ovan anser jag att behandlingen av klagandens arbetarskyddsärende hos Sydvästra Finlands regionförvaltningsverks ansvarsområde inte framskridit på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål, så som grundlagens 21 § och förvaltningslagens 23 § förutsätter.

Inspektör A borde enligt min åsikt på hösten ha upprättat en inspektionsberättelse över de arbetarskyddsutredningar som han gjort med anledning av klagandens anmälan. Ansvarsområdet borde för sin del ha förutsatt att berättelsen upprättades innan ärendet avgjordes. I varje fall borde ansvarsområdet ha säkerställt att A följde ansvarsområdets förordnande.

Jag meddelar sålunda de uppfattningar som framgår i avsnitt 3.2 för kännedom till Syvästra Finlands regionförvaltningsverks ansvarsområde för arbetarskydd och dess inspektör A. Jag uppmanar ansvarsområdet att se över behandlingsprocessen för arbetarskyddsärenden och överföringen av sådana ärenden, framför allt med beaktande av situationer där den inspektör som behandlar ett ärende anser att utredningen av ärendet ankommer på någon annan person inom organisationen.

Jag ber ansvarsområdet senast 28.10.2013 tillstålla mig en utredning varav framgår vilka åtgärder i fråga om behandlingsprocessen som ansvarsområdet har vidtagit med anledning av mitt avgörande. Vidare ber jag ansvarsområdet meddela vilket slutresultat det har kommit fram till i detta ärende, vad gäller inspektionsberättelsen och disciplinära åtgärder mot A.

I detta syfte sänder jag mitt avgörande till ansvarsområdet och inspektör A för kännedom. Dessutom sänder jag mitt beslut för kännedom till social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning.

Ärendet föranleder inga andra åtgärder.